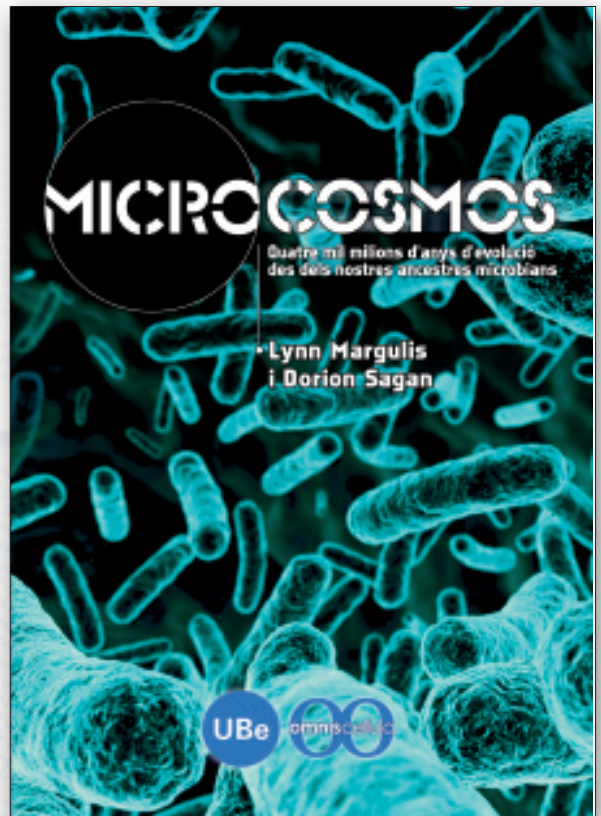

Quan els microbis escriuen la història de la vida

De Copèrnic vam aprendre que no érem el centre de l'Univers, i de Darwin, que no érem el centre de la creació (més ben dit, que no érem *creació*). Però, malgrat les evidències científiques que van revolucionar la perspectiva de quin lloc ocupa l'ésser humà, l'antropocentrisme ha continuat sent la doctrina que ha guiat els passos de la humanitat. Encara faltava una revolució més: entendre que els passos de la humanitat, i de la vida en general, han estat marcats des de l'inici pels bacteris. El 1986, Lynn Margulis i Dorion Sagan van fer un esforç recopilatori i divulgatiu per mostrar-nos la història de la vida des del punt de vista dels microbis a *Microcosmos*. Com expliquen els autors, «els bacteris, unicel·lulars i multicel·lulars, de mida petita i d'una enorme influència mediambiental, van ser els únics habitants de la Terra des del començament de la vida, fa gairebé 4.000 milions d'anys, fins a l'època en què van aparèixer les cèl·lules amb nucli, uns 2.000 milions d'anys més tard.»

Dins de la col·lecció «Ictini, Clàssics de la Divulgació», Omnis cellula i Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona editen aquesta «microjoia» de la divulgació científica en català, gairebé una reivindicació d'un text que, vint anys després d'haver aparegut, encara sorprèn i reclama atenció. Com Lewis Thomas escrivia en la presentació original, «és diferent de qualsevol altre tractament divulgatiu de l'evolució amb el qual m'hagi trobat abans». Només cal fer una petita observació numèrica per adonar-se'n: en el total de 254 pàgines d'aquest llibre, els primers animals marins de cos tou apareixen a la pàgina 93 i no és fins a la 129 que trobem els primers mamífers. Fins i tot quan superem aquestes aparicions i ens endinsem en

Fitxa tècnica

Microcosmos. Quatre mil milions d'anys d'evolució des dels nostres ancestres microbians

Lynn Margulis i Dorion Sagan

Col·lecció Ictini, Clàssics de la Divulgació
Omnis cellula i Publicacions i Edicions
de la Universitat de Barcelona (Barcelona, 2008)

254 pàgines

els inicis de l'ésser humà, els microbis continuen tenint una part molt important del protagonisme. Els autors ho diuen clarament: «El 80 % de la història de la vida ha estat microbiana.»

La capacitat dels bacteris per crear equips bacterians òptims, l'adaptabilitat ràpida a l'entorn o la flexibilitat genètica —de la qual no gaudeixen els individus del macrocosmos— són algunes de

les característiques que converteixen aquests petits individus en el centre de la història. Aquest fascinant trajecte ens ofereix també la possibilitat de fixar-nos en les investigacions que han fet possible el coneixement que transmet *Microcosmos*. El llibre no solament ens diu què se sap, sinó quines són les investigacions que, pas a pas, ens han permès desplaçar-nos del centre de l'Univers per oferir el podi principal als microbis. |